

Møte tirsdag den 11. april kl. 10

President: Gunnar Breimo

Dagsorden (nr. 68):

1. Debatt om utenriksministerens redegjørelse om Regjeringens forberedelser til Tilsynskonferansen for traktaten om ikke-spredning av kjernefysiske våpen (NPT) (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 4. april 2000)
2. Innstilling frå finanskomiteen om forslag frå stortingsrepresentantane Børge Brende og Erna Solberg om å instruere ligningskontorene i å fastsette ligningstakst på bolig til maksimalt 30 pst. av teknisk verdi eller observerbar markedspris (Innst. S. nr. 125 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:29 (1999-2000))
3. Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):
«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å gi arbeidstagere rett til å reservere seg mot medlemskap i pensjonsordningen.»
4. Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):
«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at det ikke utstedes fripoliser der den forsikrede fortsatt er medlem av pensjonsordningen. Fripolisebeløpet blir stående som ytelse, dvs. en fullt betalt dekning som innarbeides i ordningen.»
5. Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):
«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at § 6-3 første ledd endres slik at det blir adgang til å fastsette en uførepensjon som i størrelse avviker fra alderspensjonen.»
6. Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):
«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å tillate lukking av eksisterende pensjonsordninger, slik at eksisterende ordninger løper videre som før for dem som er omfattet av ordningene.»
7. Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):
«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at arbeidstagere som arbeider i foretaket utover pensjonsalderen skal ha rett til å få ubetalt pensjon, slik at det blir mulig å fortsette den fleksibiliteten som ligger i at partene kan avtale kombinasjoner av pensjon og lønn.»
8. Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000: (Jf. Innst. O. nr. 50)
«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at det tillates en opptrappingsplan over tre år for inndekning av manglende premiereserve, i samsvar med Selvig-utvalgets innstilling.»
9. Forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 7. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 53):
«Stortinget ber Regjeringen legge frem lovforslag om at rederibeskattede selskaper med inntektsutjevnenende virkning skal kunne yte konsernbidrag seg imellom innenfor rammene av årets netto finansinntekt og inntektstillegget for høy egenkapital.»
10. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om vederlagsfri overdragelse av det gamle Statsarkivet i Kristiansand (Innst. S. nr. 149 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 43 (1999-2000))
11. Forslag fra stortingsrepresentant Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 48):
«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en bredere dokumentasjon vedrørende forslag om endring av ordlyden i § 3-1 annet og fjerde ledd i en større revisjon av konkurranseloven på et senere tidspunkt.»
12. Forslag fra stortingsrepresentant Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 48):
«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med lovendringsforslag som vil medføre at Konkurransetilsynets avgjørelser ikke skal kunne ankes til departementet og Kongen.»
13. Forslag fra stortingsrepresentant Trond Helleland på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 48):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre klageordningen etter konkurranseloven ved at det opprettes en uavhengig klageinstans.»
14. Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 52):
«Stortinget ber Regjeringen ikke iverksette utredning av et terapeutisk referanseprissystem for legemidler.»
15. Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 52):

- «Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter som åpner for at salg av reseptfrie legemidler kan skje utenfor apotek.»
16. Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 52):
- «Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter som unntar grossister som spesialiserer seg på veterinære legemidler, fra kravet om fullsortiment.»
17. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 52):
- «Stortinget ber Regjeringen på egnet måte forelegge Stortinget et opplegg der kriterier for fastsetting av apotekenes avanse utredes og klargjøres.»
18. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):
- «Stortinget ber Regjeringen fortsette arbeidet med å bedre allmennlegedekningen – spesielt i utkantstrøk. Forslaget om en fastlegelov skrinlegges inntil videre.»
19. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):
- «Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter som ikke får henvisning til spesialist fra sin fastlege, skal kunne benytte egenhenvisning til spesialist med vanlig refusjon.»
20. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):
- «Stortinget ber Regjeringen, før fastlegeordningen trer i kraft, forelegge forskriftene til ordningen for Stortinget.»
21. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):
- «Stortinget ber Regjeringen regulere pasientrettighetene i fastlegeordningen i pasientrettighetsloven.»
22. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):
- «Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter på liste hos fastlege skal stå fritt til å velge ny fastlege når dette av ulike grunner er ønskelig og nødvendig.»
23. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):
- «Stortinget ber Regjeringen sørge for at valg av fastlege for barn under omsorg av barnevernet gjøres i samråd med foreldrene hvis ikke disse er fratatt foreldreretten.»
24. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):
- «Stortinget ber Regjeringen sørge for at leger med avtaleløs praksis kan opprette praksis uavhengig av fylkes- eller kommunegrenser.»
25. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):
- «Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter som velger å stå utenfor fastlegeordningen, skal betale den samme egenandel som om vedkommende hadde stått på fastlegeliste, og kunne føre egenandelene på egenandelskortet.»
26. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 55):
- «Stortinget ber Regjeringen nedsette en arbeidsgruppe for å utrede nærmere hvordan man skal la loven gjelde for Svalbard, Jan Mayen og norske biland.»
27. Referat
- Presidenten:** Den innkalte vararepresentant for Hordaland fylke, Eirik Langeland *Fjeld*, har tatt sete.
- Fra representanten Tor *Nymo* foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 11. april til og med 14. april for å delta i seminar om nasjonale minoriteter i regi av OSSEs parlamentarikerforsamling i Antalya i Tyrkia.
- Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:
1. Søknaden behandles straks og innvilges.
  2. Vararepresentanten, Rita H. *Roaldsen*, innkalles for å møte i permisjonstiden.
- Presidenten:** Rita H. *Roaldsen* er til stede og vil ta sete.
- Valg av settepresidenter*
- Presidenten:** Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag og for de gjenstående møter i inneværende uke – og anser det som vedtatt.
- Presidenten ber om forslag på settepresidenter.
- Hill-Marta Solberg (A):** Jeg foreslår Asmund Kristoffersen og Kjell Engebretsen.
- Presidenten:** Asmund Kristoffersen og Kjell Engebretsen er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Asmund Kristoffersen og Kjell Engebretsen anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens møte og resten av inneværende ukes møter.
- Utenriksminister Thorbjørn Jagland overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).

S a k n r . 1

Debatt om utenriksministerens redegjørelse om Regjeringens forberedelser til Tilsynskonferansen for traktaten om ikke-spredning av kjernefysiske våpen (NPT) (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 4. april 2000)

Presidenten: Etter ønske fra utenrikskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden for utenriksministerens innlegg settes til 10 minutter og for øvrige talere til 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter utenriksministerens innlegg.

– Det anses vedtatt.

Einar Steensnæs (KrF) (komiteens leder): Den sjette tilsynskonferanse om Ikke-spredningsavtalen for kjernevåpen som starter i New York over påske, skal drøfte en rekke spørsmål av vital betydning for arbeidet med å forhindre spredning av kjernevåpen. Etter en svært oppløftende periode i årene som fulgte etter den kalde krigen og Murens fall, ser vi dessverre nå tilbake på fem år med langt mindre entydige positive tendenser i det internasjonale nedrustningsarbeidet. Siden forrige tilsynskonferanse i 1995 har vi riktignok opplevd betydelige reduksjoner i kjernevåpenarsenalene. Men samtidig er tilbakeslagene også mange.

Utenriksministeren redegjorde for Regjeringens tre overordnede målsettinger for tilsynskonferansen. Kristelig Folkeparti støtter den strategien som Regjeringen her har lagt opp.

Prøvestansavtalen har foreløpig strandet på at USA, India, Pakistan og Nord-Korea ennå ikke har sluttet seg til avtalen. Vi deler utenriksministerens skuffelse og hans beklagelse over at det amerikanske senatet har gått imot godkjenning av prøvestansavtalen. Det er åpenbart at mangelen på amerikanske underskrifter i en slik avtale har en kraftig negativ signaleffekt og gjør det vanskelig å overbevise andre land, som ennå ikke har undertegnet avtalen, om å slutte seg til.

Det var et stort gjennombrudd da USA og Russland i 1993 ble enige om strategiske styrkereduksjoner i START II-avtalen. Snart sju år senere har Dumaen i Russland ennå ikke ratifisert denne avtalen. Skal vi tro meldingene som kom i dag, kan det være håp om at Dumaen vil godkjenne avtalen førstkommande fredag. Dette vil i så fall kunne bane veien for forhandlinger om ytterligere reduksjoner i de strategiske styrkene.

Vanskelighetene med å få startet forhandlinger om et avtalefestet forbud mot produksjon av spaltbart materiale til våpenformål representerer en stor og alvorlig utfordring. Til tross for at tilsynskonferansen i 1995 slo fast at arbeidet med et forbud mot slik våpenproduksjon skulle ha prioritet og settes i gang umiddelbart etter at arbeidet med prøvestansavtalen var avsluttet, har det vist seg svært vanskelig å få til en slik avtale. Dette arbeidet må derfor opp på ny under den kommende tilsynskonferansen, og jeg er glad for at Norge har tatt initiativ til en rekke konkrete forslag i den anledning.

En avtale om forbud mot videre produksjon av spaltbart materiale til våpen er likevel bare en del av et større problemkompleks som må vies større oppmerksomhet innenfor NPT-rammen: håndtering av spaltbart materiale generelt. Store mengder plutonium og høyanriket uran representerer i dag et stort håndteringsproblem. Over-skuddsmaterialet ved etterlevelse av nedrustningsavtaler gjør at spredningsrisikoen er til stede, selv uten nyproduksjon av spaltbart materiale. Disse enorme våpenlagrene, totalt over 1 600 tonn, må på sikt underlegges bindende og effektive multinasjonale ordninger som hindrer at materialet brukes til våpenformål, kommer på avveie eller får utvikle seg til en uheldig miljøtrussel.

En forutsetning for å komme i havn med multinasjonale forhandlinger om eksempelvis håndtering av spaltbart materiale er økt åpenhet og informasjonsutveksling mellom kjernevåpenmaktene. Dette har Norge tidligere tatt initiativ til sammen med Belgia, Nederland, Italia og Tyskland. Dette arbeidet må fortsette med Norge som pådriver, for å få i stand dialog og åpnere informasjonsutveksling om kjernevåpen i Nedrustningskonferansen i Genève.

Norge er som kjent ingen kjernevåpenmakt. Dermed er vi heller ikke direkte part i forhandlinger om kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning. Likevel har Norge, med sitt store gjennomslag i øvrig arbeid for internasjonal fred og stabilitet, et ansvar og en viktig rolle å spille som pådriver og initiativtaker også i disse spørsmålene. Denne rollen er det vårt håp at Norges delegasjon kan spille aktivt under tilsynskonferansen i New York om tre uker.

Hill-Marta Solberg (A): Ikke-spredningsavtalen, NPT, utgjør det folkerettslige grunnlaget for arbeidet med å forhindre spredning av kjernevåpen og redusere våpenarsenalene. Foran NPT-avtalens sjette tilsynskonferanse blir det særlig viktig å holde fast ved de overordnede målsettingene i det internasjonale nedrustnings- og ikke-spredningsarbeidet. Videre blir det avgjørende at målsettingen følges opp gjennom konkrete tiltak. Utenriksministerens redegjørelse for Stortinget gir en grundig gjennomgang av Regjeringens nedrustningspolitiske prioriteringer forut for Tilsynskonferansen for avtalen om ikke-spredning av kjernevåpen.

Nå står vi foran den første tilsynskonferansen i det nye årtusen, og den første etter at Ikke-spredningsavtalen ble forlenget på ubestemt tid. Nå vil det være av stor betydning å sikre fortsatt tillit til de viktigste byggeklossene i det internasjonale regimet for stabilitet, nedrustning og ikke-spredning. Dette rammeverket er bygd opp over mange år, og nå må grunnlaget legges for videre framgang i dette arbeidet.

Verden har vært preget av atomvåpen og masseødeleggelsesvåpen i 55 år siden Hiroshima og Nagasaki. Det er 30 år siden vi fikk Ikke-spredningsavtalen. Det var likevel den kalde krigens slutt som skapte dynamikk i nedrustningen.

Nedrustningsarbeidet blir utfordret av nye problemstillinger. Før var hovedbekymringen de omfattende vå-

penprogrammene i noen få land. Nå øker utfordringen knyttet til få våpen hos flere og flere land. Ny teknologi gir større rom for utvikling av langtrekkende leveringsmidler. Dette gjør situasjonen mer uoversiktlig.

Enkelte land har bygd opp sine arsener av kjernevåpen. Indias og Pakistans prøvesprengninger våren 1998 viser at vi har en lang vei å gå i arbeidet for internasjonal sikkerhet. Nord-Koreas utviklingsprogram for langtrekkende missiler gir grunn til uro. Det samme gjelder den uoversiktlige situasjonen i Midtøsten med hensyn til rakettk- og kjernevåpenprogrammer. Kina er i ferd med å gjennomføre et moderniseringsprogram for sine strategiske styrker. Mye tyder også på at Russland legger økt vekt på kjernevåpen som del av sin militære strategi.

Det er bl.a. på denne bakgrunn vi må se de amerikanske planene om et begrenset nasjonalt rakettforsvar, kalt NMD, for å beskytte amerikansk territorium mot raketangrep med masseødeleggelsesvåpen. Disse planene møtes med mange spørsmål både fra norsk side og fra mange av våre vesteuropeiske allierte. Det må f.eks. klargjøres hvilke konsekvenser NMD vil ha for ABM-avtalen og det internasjonale ikke-sprednings- og nedrustningsregimet.

De amerikanske planene må ses som en reell bekymring for det nye trusselbildet. Samtidig er ABM-avtalen og NPT-avtalen hjørnesteiner i det internasjonale avtaleverket når det gjelder stabilitet og nedrustning.

ABM-avtalen er en bilateral avtale mellom USA og Russland, men har stor betydning for hele det internasjonale rustningskontroll- og nedrustningsregimet. Den strategiske balansen i dette avtaleverket må derfor ivaretas også med henblikk på vurderingene blant andre atommakter. Det er av stor betydning at ABM-avtalen respekteres. Utenriksministerens redegjørelse vektlegger da også sterkt ønsket om å bevare ABM-avtalen som en hjørnestein i den strategiske balansen.

Vi ønsker alle at det neste årtusen skal bli sikrere og bedre enn det som vi nettopp er kommet ut av. For å oppnå dette må ikke-spredningsregimet opprettholdes og styrkes. Derfor er det så viktig at utenriksministerens redegjørelse legger hovedvekten på å bevare ikke-spredningsregimet, bygge på det som er oppnådd, og på en realistisk måte søke å ta nye skritt for å utbygge og styrke nedrustningsarbeidet.

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): Fremskrittspartiet er i alt vesentlig enig i utenriksministerens redegjørelse. Jeg har ikke kunnet registrere at de to innleggene som har vært her i dag, har brakt noe nytt, og jeg finner derfor ingen grunn til å bruke Stortingets tid til å komme med en kortversjon av utenriksministerens redegjørelse.

Siri Frost Sterri (H): Det er av vesentlig betydning for små stater og for menneskeheten at det skapes sikkerhet for at atomvåpen ikke vil bli tatt i bruk. Det er på den bakgrunn ikke vanskelig å dele Regjeringens grunnleggende intensjon om å bidra til å styrke norsk sikkerhetspolitikk gjennom deltakelse i internasjonal ikke-spredningspolitikk.

Vi må imidlertid alltid ha for øye at den sikkerhetspolitiske realitet kan være annerledes enn den våre idealer vil ha det til. Vi ser i stadig sterkere grad at spredningen av spaltbart materiale ikke primært sett er et fenomen som kan tolkes innenfor rammen av den tidligere fredsbevegelsens kamp for total avskaffelse av atomvåpen. Den gang var det om å gjøre å såkalt øve press på stormaktene for å få forgang i nedrustningsprosessen. I dag fremstår spredning av atomvåpen imidlertid som en konsekvens av en stadig mer uoversiktlig sikkerhetspolitisk situasjon globalt, der såkalte uansvarlige regimer tilegner seg atomvåpen. Dette er regimer der folkelig press knapt spiller noen synlig rolle, og det er regimer som også grunnet sin svakhet i det internasjonale spillet kan tenkes å bruke masseødeleggelsesvåpen. De data som finnes om dette, viser at stadig flere land utenfor NATO-samarbeidet har tilegnet seg kjernefysiske våpen. Flere stater arbeider også intenst med dette. Utenriksministeren nevner en særlig bekymring knyttet til Nord-Korea og den uoversiktlige situasjonen i Midtøsten.

Denne utviklingen er gjenspeilt i NATOs nye strategiske konsept. Alliansen ser spredning av kjernefysiske våpen som en sentral sikkerhetspolitisk utfordring inn i det nye årtusen. Samtidig er vi klar over NATOs vesentlige rolle som bærebjelken i det sikkerhetspolitiske kart i Europa, et Europa som preges av sterk reduksjon i våpenarsenalene. Dette reflekterer viktigheten av solid sikkerhetspolitisk forankring med tanke på å møte nye sikkerhetspolitiske utfordringer. Norge må altså i sin iver for nedrustning ikke miste den reelle sikkerhetspolitiske horisont av syne. Derfor er det prisverdig at utenriksministeren vier NATOs arbeid med å gjennomgå arbeidet for rustningskontroll oppmerksomhet i sin redegjørelse.

Jeg vil imidlertid sette spørsmålstegn ved hva utenriksministeren egentlig mener når han kaller sin redegjørelse en nedrustningspolitisk redegjørelse. Legger Regjeringen her opp til en langsiktig nedrustningsstrategi, og hva skal den i så fall baseres på? Et konkret spørsmål i så måte er hva som vil bli Regjeringens politikk i forhold til det såkalte New Agenda Coalition-initiativet, som er blitt fremmet av en gruppe stater i forbindelse med ordinære generalforsamlinger i FN.

Arbeiderpartiet har ved en rekke anledninger stilt interpellasjoner om dette på Stortinget, sist i november i fjor. Vil utenriksministeren arbeide for at New Agenda Coalition-initiativet inngår som et ledd i Regjeringens nedrustningsstrategi, og hvordan vil dette eventuelt påvirke Norges avstemning dersom initiativet igjen skulle komme opp i fremtiden? For Høyres del har vi advart mot en utvikling der Norge stiller seg i en tilsvarende situasjon som i 1996, da Arbeiderpartiet brøt ut av NATO-kretsen av land og avsto fra å stemme imot Malaysia-resolusjonen om umiddelbar fjerning av alle atomvåpen. Norges situasjon har nok endret seg etter den kalde krigen, men betydningen av å tilhøre et solid sikkerhetsfellesskap, som NATO, er ikke blitt mindre. Derfor må vi ikke skikke oss slik at vi også i denne sammenheng havner på sidelinjen i et for oss viktig fellesskap.

Det er vesentlig å ha et realistisk perspektiv på hva det er mulig å oppnå internasjonalt. Som småstat må Norge ha en bred sikkerhetspolitisk agenda innrettet mot det som er i vår sikkerhetspolitiske interesse. Det mest avgjørende er i så måte at det vises vilje i Russland til fortsatt nedrustning ved ratifisering av START II-avtalen og nye forhandlinger innen START III. Situasjonen i Russland berører våre nærområder direkte, og det burde derfor være en prioritert oppgave for oss at så vel sikring av spaltbart materiale som nedrustning og kontroll av atomavfall gjennomføres på en sikker måte.

Johan J. Jakobsen (Sp): Avtalen om ikke-spredning av kjernevåpen, den såkalte NPT-avtalen, står sentralt i internasjonalt nedrustningsarbeid. Tilsynskonferansen i New York om kort tid avholdes på et tidspunkt hvor forhandlingene om oppfølgingen av dette viktige avtaleverket virker fastlåst. Hvis konferansen i New York ikke makter å bringe NPT-forhandlingene ut av dødvanne, kan det i verste fall bety at arbeidet for nedrustning stopper opp, med de sikkerhetspolitiske konsekvenser det vil ha for hele det internasjonale samfunn.

Når utenriksministeren varsler at en fra norsk side akter å «spille inn forslag til tiltak» som kan skape bevegelse i tilsynsprosessen, vil det derfor ha bred støtte i Stortinget.

Ikke-spredningsavtalen har til nå vist seg å være en effektiv avtale. Store mengder atomvåpen har blitt fjernet eller destruert. NATO har f.eks. fjernet 85 pst. av sine taktiske kjernevåpen.

Fire stater har imidlertid ennå ikke forpliktet seg i forhold til Ikke-spredningsavtalen, nemlig India, Pakistan, Israel og Cuba. Av disse fire kan en med sikkerhet si at de tre første har atomvåpen i dag. Samtidig vet vi at nettopp disse statene lever i spenningsfylte forhold til naboland. Det er innlysende at den videre avspenning og dermed sikkerheten i disse områdene er avhengig av at de fire landene er villige til å forplikte seg på NPT-avtalens grunn.

Balansen mellom stormaktene er for tiden god, men den kan raskt forrykkes, med svekket tillit og ny opprustning som resultat. Det påligger USA et betydelig ansvar for at ikke en slik spiralprosess settes i gang. Dersom USA beslutter ensidig å utplassere missilforsvaret – NMD – kan det føre til at Russland setter den såkalte ABM-avtalen ut av kraft. ABM-avtalen er en hjørnestein i det internasjonale avtaleverket for kontroll og nedrustning i dag. Hvis den ryker på grunn av ensidige tiltak fra amerikansk side, kan det innebære at den positive utvikling en har hatt i nedrustningsarbeidet, ikke bare stopper opp, men i verste fall kan bli snudd til ny opprustning. Jeg går ut fra at de allierte NATO-land er i dialog med USA om dette, og at Norges uro kommer fram i den forbindelse.

Når det i mange land gjør seg gjeldende usikkerhet og uro omkring USAs NMD-planer, skyldes det at USA i økende grad legger til grunn en ensidig tilnærming i sin nedrustnings- og ikke-spredningspolitikk, for å bruke utenriksministerens egen formulering. Det amerikanske

senatets nei til godkjenning av prøvestansavtalen har vakt berettiget internasjonal oppsikt og så langt vært til hinder for en bredere oppslutning om avtalen.

Utviklingen har vist at de eksisterende nedrustningsavtalene er utilstrekkelige til å møte dagens utfordringer. Ingen nedrustningsavtale omfatter det som i dag framstår som et voksende problem, nemlig tilgjengeligheten av ulike former for spaltbart materiale, plutonium og høy-anriket uran. Rundt om i verden finnes det store mengder av disse stoffene som er lagret på en utilfredsstillende måte. Det er neppe noen overdrivelse når utenriksministeren omtaler den manglende kontroll og verifikasjon av slike lagre som «en trussel mot den globale sikkerhet».

I redegjørelsen nevnes en rekke tiltak som må inngå i en strategi for å sikre kontroll, åpenhet og reduksjon nettopp av slikt materiale. Dette er et miljøproblem som Norge har like utenfor stuedøren, og som derfor bør ha høyeste prioritet når Norge skal fremme konkrete forslag innenfor rammen av tilsynsprosessen.

En analyse av nedrustningssituasjonen i dag viser at det er flere forhold som bremser en videre positiv utvikling i arbeidet for internasjonal nedrustning og rustningskontroll: I tillegg til USAs planer om utplassering av sitt nye rakettforsvar og nei til ratifisering av prøvestansavtalen må nevnes Indias og Pakistans prøvesprengninger i 1998, Nord-Koreas utviklingsprogram for langtrekkende missiler, Kinas moderniseringsprogram og Russlands til nå manglende ratifisering av START II, noe som da ser ut til å kunne falle på plass i løpet av denne uken. Av og til kan en få følelsen av at alle venter på alle. En hovedoppgave for den forestående tilsynskonferansen må derfor være å løse opp den «deadlock»-situasjonen en i dag har i nedrustningsarbeidet. Det kreves betydelig diplomatisk kløkt for å komme ut av den fastlåste situasjonen, slik at det igjen kan skapes grunnlag for framgang i prosessen.

Lisbet Rugtvedt (SV): Arbeidet for å begrense spredning av kjernefysiske våpen og andre masseødeleggelsesvåpen er blant de viktigste oppgavene som må løses for å skape sikkerhet i tiden som kommer. SV er fornøyd med den aktive holdningen Regjeringen presenterer på dette området. Kjernevåpen er fremdeles en alvorlig trussel mot fred og sikkerhet. Ikke minst har vi nå fått en økt fare for bruk av kjernevåpen i regionale og lokale konflikter.

På 1990-tallet har vi opplevd en sterk framgang i nedrustningsarbeidet. Det kan derfor virke overraskende at vi ser ut til å få økende problemer knyttet til kjernefysiske våpen. Flere trekk tyder på at dette er tilfelle.

For det første ser vi nå at flere land har utviklet eller er i ferd med å utvikle masseødeleggelsesvåpen generelt og atomvåpen spesielt. Det er selvsagt alvorlig at et land går til det skritt å utvikle eller skaffe seg kjernevåpen uansett styreset og politisk innretning. Særlig alvorlig er det at land som ikke er villig til å følge spillereglene i det internasjonale samfunn, gjør det.

Det er en tydelig tendens til at kjernefysiske våpen får en sentral rolle i militær strategi hos stormakter som be-

sitter slike. Russland ser nå ut til å tillegge atomvåpnene en mer sentral rolle enn tidligere. Bekymringsfullt er det også at USA viser en noe annen holdning enn for få år siden. Det amerikanske senatets beslutning om ikke å godkjenne prøvestansavtalen var et svært uheldig slag mot arbeidet for å begrense bruk og spredning av kjernefysiske våpen. Det er viktig at de vestlige land, atommaktene og andre inntar en lederrolle i dette arbeidet.

Det tredje tegn på den økte betydningen av kjernefysiske våpen er at USA i lengre tid har planlagt utplasseringen av et rakettforsvar mot ballistiske missiler med atomstridshoder, forkortet NMD. Det er vesentlige problemer knyttet til etableringen av et amerikansk rakettforsvar. Utbyggingen av NMD vil innebære brudd på ABM-avtalen, en av de viktigste avtalene om rustningskontroll. SV deler Regjerings vurdering av at denne avtalen er en hjørnestein i det internasjonale avtaleverket. Vi ser det som en absolutt forutsetning at USA og Russland kommer til enighet om justeringer av denne avtalen før en amerikansk beslutning blir tatt.

Det vil være i strid med Norges interesser om USA bygger ut et omfattende rakettforsvar mot Russlands uttrykte vilje. Det kan øke spenningen mellom Vesten og Russland på en måte som vanskeliggjør vårt forhold til Russland og øker spenningen i nordområdene. USA argumenterer med at det begrensede rakettforsvaret ikke vil rette seg mot Russland eller Kina, men kun mot mindre angrep fra det en kan kalle «bandittstater». Det hevdes at USA og Russland har felles interesser i å hindre at slike kan true stormaktene. Dette er selvsagt riktig, men det er vesentlige problemer med argumentet. For det første vil ikke noen andre land enn USA ha teknologi eller økonomi til å bygge ut liknende systemer. Det er med andre ord et ensidig tiltak fra USAs side. For det andre vil utbyggingen av et begrenset system også bety et potensial for videreutvikling til et større system, som også kan være et forsvar mot Russland. Dette er Russlands viktigste grunn til å gå så sterkt imot det.

Det gjenstår å se om man blir enig om en avtale som kan berolige andre land, og som dermed begrenser spenningen rundt utbyggingen av NMD. Resultatet av en eventuell utbygging av NMD er ikke gitt, men det er nærliggende å tro at det heller vil føre til opprustning enn nedrustning.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland sa i sin redegjørelse at planene om NMD møtes med en rekke spørsmål fra Norges side. Betyr dette at Regjeringen vil ta spørsmålene opp med amerikanske myndigheter før beslutningen skal tas? Etter SVs oppfatning bør Norge si klart fra om at utbygging av et amerikansk rakettforsvar er et steg i feil retning i forhold til målet, som må være full nedrustning av kjernevåpen.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det er vel lenge siden det har vært så bred enighet i Stortinget om et så viktig spørsmål som det er her i dag. Det er enighet fra Fremskrittspartiet til SV, for å si det på den måten. Det er Regjeringen veldig glad for. Det som var innbakt i min redegjørelse, var for øvrig også en videreføring av det

den forrige regjeringen stod for. Det er godt å vite at det er så bred enighet før NPT-konferansen i New York. Slik sett hadde det ikke vært behov for meg for å si noe mer her i dag, men la meg likevel få kommentere noen få spørsmål som har vært tatt opp i debatten.

Alle har påpekt nødvendigheten av en snarlig ikrafttreden av prøvestansavtalen. Det er jo et av de absolutt viktigste elementene. Verken USA, Russland eller Kina har ratifisert, og Indias og Pakistans prøvesprengninger var et alvorlig tilbakeslag for hele nedrustningsarbeidet. Det er helt klart at dette er synspunkter som Norge vil gjøre gjeldende i alle de fora der vi opptrer i forhold til disse spørsmålene.

Det er også blitt påpekt her, bl.a. fra Einar Steensnæs, nødvendigheten av at Russland ratifiserer START II-avtalen. Jeg er enig med ham i at det nå kan være et håp om at Dumaen faktisk gjør det. Det ville være et stort framskritt om man kunne få ratifisert denne avtalen, slik at man også kunne gå i gang med en START III-avtale.

Flere har berørt ABM-avtalen og dens stilling i forhold til planene om et nasjonalt antirakettforsvar fra USAs side. Jeg vil understreke at det ikke er tatt noen beslutning på amerikansk hold. Jeg kan bare bekrefte på spørsmål fra Lisbet Rugtvedt fra SV om Norge kommer til å ta dette opp med amerikanerne, at det kommer vi selvfølgelig til å gjøre. Vi kommer til å uttrykke vår bekymring over dette, slik andre europeiske land har gjort. Det er positivt å se at det nå er kontakt mellom NATO-land og USA på dette området.

Ellers er jeg glad for at både Einar Steensnæs og Johan J. Jakobsen la stor vekt på håndteringen av spaltbart materiale og at det snarlig må innledes forhandlinger om forbud mot produksjon av spaltbart materiale for atomvåpen.

Når det så gjelder Siri Frost Sterris spørsmål angående 7-landsinitiativet om ny dagsorden for nedrustning, vil jeg si at vi deler målsettingen om en kjernevåpenfri verden og støtter selvfølgelig initiativ som kan bidra til å redusere kjernevåpenenes rolle i internasjonal politikk. Problemet med dette resolusjonsforslaget har vært at det har vært ubalansert og inneholder såpass mange problematiske elementer at det i sum har ført til avståelse for Norge og omtrent alle andre europeiske land. Jeg kan bl.a. nevne at et problematisk punkt er at Indias og Pakistans prøvesprengninger ikke nevnes i klare ordelag. Vi vet ennå ikke om resolusjonsforslaget vil bli lagt fram igjen på høstens generalforsamling i FN. Dersom det blir lagt fram, vil vi gå inn i en åpen dialog med forslagsstillerne for å se om det er mulig å slutte seg til resolusjonen. Men jeg vil ikke her forskottere noe, for forslaget må bli mer balansert, bl.a. på det punktet som jeg nevnte, for at det skal være mulig for oss å slutte oss til eller stemme for det.

Så har jeg lyst til å slutte meg til den bekymring som bl.a. Hill-Marta Solberg hadde for at mange land nå legger økt vekt på kjernefysiske våpen. Man kaller det «modernisering», men dessverre må jeg si at det innebærer at man igjen legger økt vekt på kjernefysiske våpen. Det er bekymringsfullt, for man burde egentlig gå den motsatte

veien. Vi får håpe at konferansen i New York kan danne grunnlag for at denne utviklingen blir stoppet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Einar Steensnæs (KrF): Når det gjelder håndtering av spaltbart materiale, har jo Norge tatt spesielle, særlige og viktige initiativ i forhold til vår store nabo i øst, nemlig Russland. Jeg tror det er viktig å understreke at den rammeavtalen som ble inngått om atomsikkerhetssamarbeid med Russland fra 1998, blir fulgt opp med forpliktende oppryddingstiltak, både for å hindre en miljøkatastrofe, eller en kjernefysisk katastrofe, og for å hindre at en manglende oppfølging av ikke-spredning i nord skal sinke den videre kjernefysiske nedrustning i sin alminnelighet. Forutsetningen for å lykkes er at rammeavtalen blir fulgt opp gjennom støtte fra de øvrige samarbeidsland i avtalen, nemlig fra USA, fra de nordiske landene og fra EU-kommisjonen.

Jeg vil gjerne spørre utenriksministeren om hvordan han vurderer mulighetene for å følge opp med ytterligere initiativ overfor våre samarbeidspartnere innenfor denne avtalen for å sørge for at den blir virkeliggjort og realisert. Og hvordan vurderer utenriksministeren Russlands holdning og vilje til å kunne følge opp forpliktende de målsettinger som er hjemlet innenfor rammeavtalen?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Først vil jeg si at det er helt riktig som Steensnæs peker på, at denne rammeavtalen er viktig, og at vi må gjøre alt for at den skal kunne bli fulgt opp. Det er særdeles viktig at man fortsetter å involvere USA og EU-kommisjonen i det. Vi tar, som den forrige regjering, disse spørsmålene opp når vi har anledning til det.

Muligheten for ytterligere initiativ kan jeg ikke si noe om nå. Men det jeg kan si, er at det ligger an til snarlige møter med både den amerikanske og russiske utenriksminister – ikke spesielt om dette, men i samtalene vil selvfølgelig det spørsmålet som Steensnæs tok opp, bli reist, slik at man hele tiden fra norsk side minner om nødvendigheten av å følge opp denne rammeavtalen.

Hvordan jeg vurderer Russlands vilje til å følge opp, kan jeg derfor heller ikke svare noe mer på. Jeg tror ikke jeg vet noe mer om det enn det Steensnæs gjør. Det har vært et presidentskifte i Russland. Mye tyder på at det er mer positiv vilje fra Russlands side nå. Meldingene om at Dumaen kan komme til å si ja til ratifikasjon av START II-avtalen, er et slikt positivt tegn, og det kan forhåpentligvis tyde på at man også har større vilje på andre områder i forhold til dette feltet. Men jeg er glad for at Steensnæs tok det opp og påpekte hva som her bør gjøres.

Siri Frost Sterri (H): Jeg tillater meg å bemerke at utenriksministeren ble svært uklar da han skulle kommentere Regjeringens holdning til det såkalte New Agenda Coalition-initiativet. Grunnen til at Høyre legger vekt på dette, er at Arbeiderpartiet ved flere anledninger har fremmet interpellasjoner om New Agenda Coalition-initiativet, nettopp med tanke på å få Norge med på å

støtte dette. Sist Arbeiderpartiet gjorde det, var i november i fjor. Daværende utenriksminister Vollebæk karakteriserte dette initiativet som «ubalansert» og teksten som «problematisk». Nå merket jeg meg at utenriksministeren i sitt forsøk på å ha en holdning til dette også brukte ordene «ubalansert» og «problematisk».

Når jeg allikevel finner grunn til å be utenriksministeren kommentere dette ytterligere, er det nettopp fordi han i sin redegjørelse i forrige uke fremholdt at et sentralt element i nedrustningsstrategien

«må være et avtafefestet forbud mot fremtidig produksjon av spaltbart materiale til våpenformål».

Dette er en direkte gjengivelse av § 12 i resolusjonen fra New Agenda Coalition. Derfor ber jeg altså på vegne av Høyre utenriksministeren avklare innen hvilke rammer han vil finne det naturlig å fremme en slik strategi.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det siste kan jeg svare klart på. Rammen for å fremme det synspunktet om forbud mot produksjon av spaltbart materiale er den konferansen som skal holdes i New York. Der vil det norske synet på det bli fremmet, og jeg er glad for at det har fått støtte fra iallfall et flertall her i salen. Det er ikke riktig at det er et uklart forhold til New Agenda-initiativet. Det jeg sa, var at vi er enig i – det har Arbeiderpartiet vært svært lenge – målsettingen om en kjernevåpenfri verden. Spørsmålet er hvordan vi kommer dit, og i den sammenheng sa jeg også at dette initiativet er ubalansert, bl.a. fordi det ikke nevner i klare ordelag – og i beklagende ordelag – prøvesprengningene til India og Pakistan, som var et stort tilbakeslag, og det var en viktig del av min redegjørelse her i Stortinget. Det er iallfall ett viktig punkt der vi har innvendinger mot dette initiativet. Skal man komme videre når det gjelder kjernefysisk nedrustning, må man se på alle de som har kjernevåpen, og de som er i ferd med å utvikle kjernevåpen. Det blir hevdet at en grunn til at India og Pakistan driver med prøvesprengningene, er de gamle atommaktenes holdning til dette spørsmålet. Det kan ikke aksepteres. Det finnes etter vårt syn ingen slik grunn for at man skal fortsette med prøvesprengninger, og det må klart innarbeides i denne teksten.

Kristin Halvorsen (SV): Fra SVs side merker vi oss at utenriksministeren vil bruke anledningen til å gi uttrykk for sin bekymring i forhold til USAs planer om utplassering av et rakettforsvar mot ballistiske missiler med atomstridshoder. Det er SV glad for. Men vi har lyst til å gå videre, for et annet meget viktig spørsmål og argument fra India, Pakistan og andre land som skaffer seg atomvåpen, overfor NATO-land er følgende: Med hvilken moralsk rett kritiserer land som ikke bare selv har et forsvar basert på atomvåpen, men også et forsvar basert på førstebruk av atomvåpen, oss som ønsker å ha det? Det er altså slik at NATOs egen atomstrategi er et argument for at andre land ønsker å skaffe seg atomvåpen, og derfor er mitt spørsmål til utenriksministeren: Vil Norge ta initiativ til at NATOs egen atomstrategi – nemlig en strategi hvor man forbeholder seg retten til å være den

forsvarsalliansen som bruker atomvåpen først – endres? Det ville være et meget viktig bidrag mot spredning av atomvåpen og et meget viktig bidrag for nedrustning og større grad av fred i verden.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Jeg har også merket meg at man bruker slike argumenter fra Indias og Pakistans side for å fortsette med prøvesprengninger. Det er argumenter som jeg ikke vil akseptere. Man kan ha innvendinger mot de gamle atommaktenes politikk. Det har vi, men det kan ikke brukes som argument for at andre land skal utvikle sine egne atomvåpen. Hvis man gjør det, kommer man inn i en ond spiral, som man egentlig ikke kommer seg ut av. Det er jo nettopp det vi bør prøve, å komme oss ut av den rustningsspiralen som man har vært inne i til dels i hele etterkrigstiden. Etter vår oppfatning finnes det ingen moralske grunner og heller ikke noen politiske og militære grunner til at andre land skal fortsette å utvikle sine egne atomvåpen.

Når det gjelder spørsmålet om NATOs atomstrategi, ble bl.a. dette drøftet på NATOs toppmøte i fjor, og det ble da enighet om å gå gjennom hele NATOs strategi. Det finnes nå en prosess med forskjellige arbeidsgrupper osv., og vi får i forbindelse med framleggelsen av dette anledning til å drøfte det spørsmålet. Men jeg synes ikke det er riktig av meg å gå inn i det nå før man får et helhetlig materiale og en helhetlig vurdering på bordet for hva som kan gjøres med det. Siktemålet nå må være å komme oss ut av denne spiralen og ikke legge på bordet nye argumenter for at nye land kan utvikle atomvåpen.

Kristin Halvorsen (SV): Når det gjelder fredning av atomvåpen, ser selvsagt verden forskjellig ut om man er et NATO-land, som Norge, eller om man har utgangspunkt i indiske eller pakistanske forhold. Man kan godt ta avstand fra argumentene som India og Pakistan bruker for å skaffe seg atomvåpen, men den moralske patosen fra NATO-land som løfter pekefingeren overfor andre land som ønsker å skaffe seg atomvåpen, og som ikke ønsker å oppfylle ikke-spredningsavtaler, den kan man jo sett sørfra se er dobbeltmoralisk. Jeg er klar over at NATO skal gjennomgå hele atomstrategien, og jeg forstår også at utenriksministeren vil avvente den gjennomgangen. Men en politisk føring, en politisk holdning og synspunkter fra Regjeringens side i forhold til om førstebruksstrategien – som brukes av mange land for å skaffe seg atomvåpen – er en strategi som vi skal holde på inn i et nytt årtusen, kunne jeg gjerne tenkt meg fra utenriksministeren.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Jeg er helt enig i at verden ser forskjellig ut fra forskjellige kanter av verden, og at det er avhengig av med hvilke øyne man ser. Men når det gjelder kjernevåpen, må man ha det moralske utgangspunkt at dette er våpen som man helst bør få avskaffet, og at det ikke fins noen argumenter som er gode nok til å fortsette å utvikle disse våpnene. Derfor har vi tatt så klar avstand fra prøvesprengningene til

India og Pakistan og alle andre land som driver med prøvesprengninger.

Når det gjelder NATOs atomstrategi, ville det beste være om man kom dit hen at man kunne gå vekk fra den strategien, men det må ses i en helhetlig sammenheng. Vi får muligheten til å gå gjennom det når vi har resultatet av hele prosessen på bordet. Jeg tror ikke det er riktig av meg å si noe mer om det nå. Vi får muligheten til en bred debatt om dette når alt skal gjennomgås. Men det moralske utgangspunkt for dette, og for alle land, bør etter vår oppfatning være at man gradvis bør redusere atomvåpenets betydning. Jeg tror man bør ha den samme holdningen som Albert Einstein da han så resultatet av bruken av de første atomvåpnene overfor Hiroshima. Han uttrykte det slik: Hvis jeg hadde visst resultatet av mitt arbeid, ville jeg heller vært skomaker.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

S a k n r . 2

Innstilling frå finanskomiteen om forslag frå stortingsrepresentantane Børge Brende og Erna Solberg om å instruere ligningskontorene i å fastsette ligningstakst på bolig til maksimalt 30 pst. av teknisk verdi eller observerbar markedspris (Innst. S. nr. 125 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:29 (1999-2000))

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) (ordfører for saka): Eg oppfattar at det Dokument nr. 8-forslaget som me no behandlar, uttrykkjer eit sterkt utolmod med oppfølginga av den store bustadskattesaka frå 1996-1997.

Skattlegging av bustad er ei viktig sak. Det var eit stort engasjement då saka var til behandling i Stortinget i 1996-1997, og eg kan slå fast at det framleis er eit stort behov for å få gjennomført endringar slik at me får eit system for bustadtaksering og bustadskattlegging som vert oppfatta som meir forståeleg, rimeleg og rettferdig enn det me har i dag.

Då finanskomiteen fekk dette Dokument nr. 8-forslaget oversendt, hadde regjeringa Bondevik varsla at ein proposisjon om bustadtaksering og vurdering av andre omleggingar i bustadskatten ville koma til Stortinget i april i år. Dette, saman med at Dokument nr. 8-forslaget hadde eit par element som truleg ikkje ville gje den nødvendige forenkling og klårgjering, gjorde at eit fleirtal i komiteen valde å gå inn for å senda saka over til Regjeringa for vurdering i samband med den nemnde proposisjonen.

No har eg registrert at den nye finansministeren har sagt at han treng litt meir tid før han legg fram proposisjonen. Eg håpar at han i debatten i dag er heilt tydeleg på at dette ikkje inneber ei særleg lang utsetjing.

Me var utolmodige etter å få fram denne saka under den førre regjeringa, og utolmodet har ikkje minka. Det ville difor vera svært positivt om proposisjonen kom til Stortinget før sommaren.

Eg tek opp det forslaget som er innlevert i dag.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (Frp): Jeg registrerer at Ingebrigt Sørfonn fra Kristelig Folkeparti gir uttrykk for en svært passiv holdning til hva partiet egentlig mener om boligtakseringssystemet. Jeg forstår i og for seg at man da saken ble behandlet i finanskomiteen, valgte å oversende den til den daværende Bondevik-regjeringen, men da saken i sin tid ble behandlet våren 1997, var Kristelig Folkeparti og Venstre svært klare på at boligen ikke skulle være et skatteobjekt, og at den ikke var egnet som skatteobjekt, og at man ønsket å skape trygghet for at hjemmet ikke skulle være et skatteobjekt for myndighetene. Men da stod Senterpartiet sammen med Arbeiderpartiet og hadde en noe annen holdning til dette.

Jeg registrerer at Kristelig Folkeparti nå er skjønt enig med både Senterpartiet og Arbeiderpartiet, men jeg vil gjerne utfordre representanten Sørfonn på hva Kristelig Folkeparti nå mener om boligtakseringssystemet. Er boligen plutselig blitt et skatteobjekt, eller er den ikke et skatteobjekt? Hva er Kristelig Folkepartis holdning til dette spørsmålet? Har man endret oppfatning siden innstillingen fra våren 1997?

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Nei, Kristelig Folkeparti har ikkje ei passiv haldning i dette spørsmålet – og heller ikkje i andre – og me har heller ikkje endra standpunkt. Når det gjeld vårt standpunkt og vår programformulering om bustadskattlegging, går det på at me ønskjer å fjerna skattlegginga av fordelen ved eigen bustad. Me sa noko i førre runde om formuesskattlegginga, men no ventar me på kva som skjer med heile formuesskattlegginga.

Når me ønskjer å sjå dette Dokument nr. 8-forslaget i samanheng med den varsla proposisjonen om heilskapen i bustadtakseringa og bustadskattlegginga, har det ingenting med passivitet å gjera, men me ønskjer altså å sjå dette i samanheng, me ønskjer å sjå konsekvensane av det og gjera vedtak som verkeleg verkar på ein slik måte at heimen ikkje vert oppfatta som eit skatteobjekt, men at me får eit opplegg for bustadskattlegging som blir sett på som forståeleg, rimeleg og rettferdig, så langt det lèt seg gjera.

Børge Brende (H): Nå er representanten Sørfonn velvilligheten selv, så jeg forstår godt at han gjerne vil understreke den delen av sin politikk hvor han vil fjerne fordelsbeskatningen av bolig. For det andre er det litt overraskende at den tidligere regjeringen Bondevik, med utgangspunkt i Kristelig Folkepartis programformulering om fjerning av hele fordelsbeskatningen av bolig, først måtte øke takstgrunnlaget med 20 pst. for så eventuelt å komme tilbake med en fjerning. Men nok om det.

Det som også er overraskende, er at det har tatt så lang tid å få det nye takstgrunnlaget på bordet. Våren 1997 skrev flertallet i finanskomiteen at det takstgrunnlaget som da var, var «høyst utilfredsstillende, og må erstattes

av et bedre system.» Det systemet som vi har nå, er veldig urettferdig, for det er meget tilfeldig hvordan boligen blir taksert, og den måten boligen blir taksert på, blir avgjørende i forhold til fordelsbeskatning på bolig, eiendomsskatt og eventuelt formuesskatt.

Mitt spørsmål til Sørfonn på vegne av Kristelig Folkeparti er: Når partiet egentlig ønsker fjerning av boligskatten, hvorfor kan man ikke da gå inn for et forslag fra Høyre som setter en grense på 30 pst. av markedsverdi eller oppføringskostnader, for å skape større rettferdighet i dagens system inntil man får det nye systemet på plass? Poenget er at det finnes boliger som har en takst på 80 pst. av markedsverdi, og så er det boliger som har en takst på 10 pst. Det kan være i samme boligområde. Vil man fra Kristelig Folkepartis side også gå imot et slikt forslag hvis det viser seg at det nye boligtakseringssystemet tar tid?

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): I innlegget mitt gav eg uttrykk for at me hadde vore utolmodige etter å få fram denne saka, òg under den førre regjeringa, og eg sa at utolmodet har ikkje minka. Det håpar eg at finansministeren noterer seg. Eg sa vidare at me ville sjå det som svært positivt om proposisjonen kjem til Stortinget før sommaren. Så utolmodet er der. Det skal ingen trekkja i tvil.

Så spør representanten Brende kvifor me ikkje kan gå inn for forslaget frå Høgre. Eg skal prøva å grunngje det litt meir inngåande. For det første har eg alt sagt at me synest det er greitt å sjå alt i samanheng og ikkje plukka ut enkeltelement. Men går me inn på dei enkeltelementa som ligg i Dokument nr. 8-forslaget frå Høgre, er det nemnt omgrepet «observerbar markedsverdi» som eit utgangspunkt for denne 30 pst.-fastsetjinga. Sjølv om ein har eit fast omgrep i 30 pst., er det usikkert kva som er observerbar marknadsvardi, og me veit at ulike takseringsselskap og andre som takserer, kan koma fram til veldig ulike verdiar. Det er ei svak side ved dette forslaget som kjem frå bl.a. representanten Brende. Det andre er at ein har avgrensa dette til å gjelda berre dei som ankar taksten. Dette skal altså ikkje gjelda generelt alle som vert skattlagde for eigen bustad, men berre dei som ankar takstfastsetjinga. Me veit at det slett ikkje er alle som ankar, og dei som kanskje har mest behov for å få ein lågare takst, har av ein eller annan grunn ikkje kapasitet til å gjera bruk av høvet til å anka.

Siv Jensen (Frp): Det blir jo nesten litt underholdende å høre Sørfonn fortelle om sin utålmodighet etter å få frem denne saken. Jeg vil bare minne om at Bondevik-regjeringen satt ved makten i to og et halvt år, og vi så ikke tendenser engang til at et slikt system skulle legges på bordet. Det er hyggelig å registrere at Sørfonn fortsatt er utålmodig, men det er også lett å konstatere at Bondevik-regjeringen ikke gjorde noen verdens ting med boligtakseringssystemet.

Det er greit å konstatere at Sørfonn kan Kristelig Folkepartis partiprogram. Det har jeg i og for seg ikke vært i tvil om. Men nå som sentrumspartiene på en måte har alliert seg også i opposisjon i Stortinget med Kjell Magne

Bondevik som såkalt felles talerør, vil det være interessant å få vite om de synspunkter som representanten Sørfonn gir uttrykk for fra denne talerstolen, også er representative for Venstre og Senterpartiet, eller om det er slik at Kristelig Folkeparti står her og fremfører sine partiprogrammessige formuleringer og kanskje vil komme til å mene noe annet når vi på et eller annet tidspunkt får en slik sak frem til behandling. Jeg vil gjerne vite om denne holdningen er felles for disse tre partiene, eller om det står for Kristelig Folkepartis regning alene.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): For det første synest eg det er veldig hyggeleg at representanten Siv Jensen synest det har vore underholdande å høyra på meg. Det ser eg stor pris på. Eg håpar ho vil halda fram med det.

Så seier representanten Jensen at regjeringa Bondevik ikkje hadde gjort noko for å få fram denne saka. Det er direkte feil. Det var varsla ein proposisjon om denne saka som skulle koma i april i år. Så det er gjort ein god del. Me veit at dette er ei tung og komplisert sak. Den førre runden, bakgrunnen for saka, skjedde i terminen 1996-97, eg hugsar ikkje akkurat kva tid. Det er eit ikkje lite bakgrunnsmateriale som skal skaffast fram slik at ein får lagt fram ein seriøs dokumentasjon. Noko meir av saksbehandlinga kan eg ikkje gjera greie for. Eg har sagt at me var utolmodige. Saka var på trappene, så det er ikkje korrekt at det ikkje var gjort noko. Snarare tvert imot, saka var mogen til å verta lagd fram.

Så stiller representanten Jensen spørsmål om korleis Senterpartiet og Venstre stiller seg til dette. Eg trur at desse partia sjølve er i stand til å svara på kva dei meiner om denne saka. Me har til no ikkje fått noko frå Regjeringa. Men når proposisjonen kjem, vonleg ganske snart, går me laus på behandlinga av dette. Det vert ei interessant behandling. Eg trur me skal finna fram til ei god løsning på dette.

Til slutt ei melding eg har fått: Det forslaget som me set fram, ønskjer også SV å vera medforlagsstillar til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Erik Dalheim (A): Boligtakseringssystemet er i høyeste grad ikke underholdning for folk flest. Det er bittert alvor. Veldig mange opplever nok veldig stor urettferdighet knyttet til det de noen ganger opplever i sin egen gate, at noen sitter med gamle takseringer, som gir store ulikheter i forhold til nyere takseringer.

Da vi hadde dette til behandling i finanskomiteen i 1996-1997, var det et stort engasjement. I ettertid tror jeg noen hver kunne ha tenkt seg at engasjementet hadde vært noe bredere politisk forankret. Behandlingen i finanskomiteen den gangen ble veldig preget av de partiene som ønsket skatt på bolig, mens de som ikke ønsket skatt på bolig, hadde et heller lite engasjement i forhold til det systemet som skulle være til stede hvis skatten nå en gang var der.

Det vi vedtok i Stortinget, som ble et kompromiss mellom Arbeiderpartiet og Senterpartiet, var et krevende

kompromiss. Jeg har personlig hatt forståelse for at Regjeringen har hatt noe vanskeligheter knyttet til å sette kompromisset ut i livet, men de små lekkasjer vi har fått – og de har vært ytterst små – fra den tidligere regjeringen i denne sammenhengen, har iallfall tegnet et bilde av at man var i ferd med å få fram et system som skulle avløse et til de grader uhensiktsmessig system, sett med de aller, aller flestes øyne.

Fra Arbeiderpartiets side har vi den ambisjon at den nye Regjeringen helt naturlig er nødt til å gå gjennom det materiell som de har fått overlevert fra tidligere regjeringer, på en grundig måte, men at de så raskt som mulig kommer tilbake til Stortinget med et forslag til hvordan et framtidig takstsystem på bolig bør være. Når vi kommer så langt, får jeg håpe at det fortsatt er et engasjement i forhold til hvordan et riktigst mulig takstsystem bør være, også fra partier som kanskje i utgangspunktet ikke gleder seg spesielt mye i forhold til det at det er skatt på bolig.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (Frp): Erik Dalheim har helt rett i at det fortsatt finnes noen partier i Stortinget som ikke mener at boligen er egnet som skatteobjekt, og som har stått fast på det i alle år.

Representanten Dalheim satt i finanskomiteen i forrige periode også. Jeg har lyst til å gjengi et sitat fra innstillingen om det daværende boligtakseringssystemet:

«Flertallet mener derfor at det er på høy tid at det nå innføres et nytt, enhetlig og mer rettferdig takseringssystem for boliger.»

Det ble begrunnet av det samme flertallet, nemlig Arbeiderpartiet og Senterpartiet, med at det å eie egen bolig var viktig, og at det i tillegg var et betydelig spareincitament for folk flest. Det ble også skrevet i merknadene fra disse to partiene at det ikke var riktig å ha en tung beskatning av boliger.

Jeg kunne tenke meg å få vite hva som er Arbeiderpartiets definisjon av et rettferdig takseringssystem. Hva er rettferdig skatt på bolig? Hva er rettferdig skatt på boliger av ulik standard, av boliger som blir eldre, som det gjerne er eldre mennesker som sitter på? Mener Arbeiderpartiet at det er riktig at disse boligene skal beskattes hardt? Eller er det mer riktig at man bruker de hardt oppsparte midlene man har, til f.eks. å holde boligen ved like? Her er det en del momenter som jeg synes det kunne være interessant å få høre Arbeiderpartiets syn på. Jeg regner jo med at Arbeiderpartiet har en holdning til dette, selv om de nå sitter i regjering. Jeg kunne godt tenke meg å høre om Erik Dalheim og Arbeiderpartiet har endret oppfatning siden innstillingen fra våren 1997.

Erik Dalheim (A): Arbeiderpartiet har ikke endret oppfatning i forhold til boligbeskatning fra innstillingen i 1997. Det vi har som grunnlag for boligbeskatning, er naturlig nok ikke en beskatning som skal eller bør virke på en slik måte at folk nærmest må gå fra gård og grunn. Nåværende beskatning ligger heller ikke der. Men at

skattegrunnlaget er veldig forskjellig vurdert, er en virkelighet som vi har måttet se i øynene nå i altfor mange år.

Når Siv Jensen viser til den veldig grundige behandlingen vi hadde i 1996-1997, avdekket vel den at noen millimeterrettferdighet er det ikke mulig å oppnå her. Dertil er eksempelvis verdifastsettelsen på bolig veldig svingende. Det betyr at man må ta utgangspunkt i noen objektive kriterier som kan ligge fast over tid. Den skissen som Arbeiderpartiet og Senterpartiet gav fra seg, og som ble innstillingen, tok utgangspunkt i dette. Likevel har det vist seg vanskelig for den tidligere regjeringen å komme til Stortinget med et forslag. Men som Sørfohn nå har vist til, var altså det nå på beddingen, og jeg går ut fra at den nåværende finansminister på en god måte vil følge opp det, og at vi får en skisse til behandling i Stortinget som er god, og som også vil få flertall.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Per Erik Monsen (Frp): Fremskrittspartiet ønsker å fjerne fordelsbeskatningen av egen bolig og også å fjerne formueskatten, fordi vi ser med bekymring på virkningen av dagens system. Det bygger nemlig på stor grad av tilfeldighet og er derfor grunnleggende urettferdig, ikke bare mellom ulike deler av landet eller ulike deler av en kommune, men faktisk også innenfor det enkelte boligområdet. Takstene varierer fra under 10 pst. til opptil 80 pst. av virkelig verdi på boligen. Dette skjer da helt uavhengig av skatteevne. Denne urettferdigheten er stadig økende med den årvisse prosentvise økningen av takstgrunnlaget. Man kan jo spørre: I hvilken annen skatteart vil vi innkreve på et så tilfeldig grunnlag? Noe av det viktigste når det gjelder skatt, må jo være at utskrivningen skjer slik at den oppfattes som rimelig, forståelig og rettferdig.

Det er derfor spesielt skuffende at sentrumspartiene ikke vil være med på å støtte forslaget fra Høyre, og det med tanke på hva de sa i valgkampen om redusert boligskatt. Etter to og et halvt år i regjering har ingenting skjedd. Nå har vi i hvert fall mulighet til å gjøre noe med de mest urimelige utslagene av dagens praksis.

Flertallsforslaget betyr dessverre en utsettelse, sannsynligvis på flere år, for å få gjort noe for dem som blir rammet av dagens uheldige praksis. Vi beklager det. At det er svakheter i forslaget, er nok riktig, men det vil uansett gi vesentlig bedre situasjon for svært mange, og eventuelle svakheter er jo bare småtterier i forhold til dagens praksis.

Presidenten: Kanskje representanten vil ta opp det forslaget som ligger i innstillingen?

Per Erik Monsen (Frp): Jeg regnet med at en av representantene fra Høyre ville gjøre det.

Presidenten: Da kommer vi tilbake til det.

Børge Brende (H): Jeg tar da hermed opp forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre, så jeg ikke glemmer det på slutten – nå er det i hvert fall fremmet.

Vi hadde selvsagt håpet at vi skulle få mer støtte for det forslaget, spesielt fra sentrumspartiene, som – i hvert fall to av dem – har programfestet at de vil fjerne boligskatten. Vi hadde faktisk forventet å få støtte for et forslag som i bunn og grunn bare ville rette opp urettferdighetene som er i dagens takstsystem.

Som jeg også sa i en replikk til representanten Sørfohn, er beskatningen av bolig i dag sterkt tilfeldig og urettferdig, bl.a. fordi ligningstakstene varierer sterkt, uavhengig av boligens reelle verdi. For Høyre er det et selvstendig mål at så mange som ønsker det, skal kunne eie sin egen bolig, og av den årsak vil vi også skjerme folks bolig mot beskatning. De tidligere regjeringspartiene, altså sentrumspartiene, gikk jo i 1997 også til valg på klare løfter om redusert boligskatt. Senterpartiet skulle fjerne boligskatten på alminnelige boliger, mens Kristelig Folkeparti og Venstre skulle fjerne fordelsbeskatningen av egen bolig. Venstre gikk faktisk så langt som å kalle beskatningen av bolig for en husleie til staten, husker jeg – jeg husker at det var et artig ordspill i det. Til tross for dette er den foreløpige utviklingen at boligbeskatningen for alminnelige boliger blitt økt gjennom skattevedtakene for 1998 og år 2000. Denne økningen er foretatt på et takseringsgrunnlag som flertallet i Innst. S. nr. 143 for 1996-97 våren 1997 karakteriserte slik:

«Flertallet viser til at det derfor er et påtrengende behov for avklaring av takstgrunnlaget slik at likeartede boliger over hele landet verdsettes noenlunde likt. Dagens takseringssystem er høyst utilfredsstillende, og må erstattes av et bedre system.»

Så det Høyre ber om i dag, er bare en sikkerhetsventil inntil et nytt system er på plass, nemlig at det som står i Lignings-ABC-en som veiledning til ligningskontorene, at en bolig ikke bør verdsettes til mer enn ca. 30 pst. av oppføringskostnadene, bør være utgangspunktet. Vi reagerer veldig sterkt på at det i Oslo finnes eksempler på at man kan ha en bolig, f.eks. på Bygdøy, som har 10 pst. av markedsverdi, og så kan man ha en mye mindre bolig, som kanskje har 40-50 pst. av markedsverdi, et annet sted i byen. Man har altså en flott bolig som man da betaler mindre boligskatt av i forhold til en mindre. Dette forslaget er uavhengig av hele diskusjonen om hvilket nivå vi skal legge boligskatten på. Det er rett og slett et forsøk på å skape rettferdighet i systemet. Fortsatt baseres jo takstgrunnlaget for beskatningen av fordel av å bo i egen bolig, formuesskatt og eiendomsskatt på et takstsystem som er vilkårlig, og hvor like boliger behandles ulikt selv innenfor samme boligområde. Til tross for dette er boligbeskatningen økt.

Så sies det at vi kanskje må avvente det nye boligtakseringssystemet som skal komme på plass. Da har jeg et spørsmål til finansministeren, som jeg registrerte kommer etter meg, om hvilken fremdrift statsråden og Regjeringen har tenkt for det nye boligtakseringssystemet. Det var jo meningen at det skulle fremlegges nå i april. På det tidspunktet hadde sentrumspartiene i og for seg en adekvat begrunnelse, i forhold til at dette forslaget skulle ses i den sammenheng. Man kan selvsagt diskutere det. Jeg

mente jo også på det tidspunkt at det vil ta såpass lang tid før et nytt takseringssystem er på plass, at i mellomtiden bør Regjeringen instruere ligningskontorene om at det som ligger til grunn i Lignings-ABC-en, også bør være utgangspunktet. Det var poenget. Og jeg står faktisk fast ved at det bør være likhet i forhold til hvordan likningskontorene fortolker Lignings-ABC-en på det punkt.

Det kan være spennende å høre hva Regjeringen har tenkt når det gjelder fremdrift i denne saken. Sentrumsregjeringen brukte jo to og et halvt år på å fremme Lundteigen-modellen – det rakk man ikke. Og vi har vel fått forlydender om at hvis den hadde kommet i løpet av våren, så hadde Lundteigen hatt grunn til å være skuffet. For det systemet var ikke veldig praktikabelt. Jeg syns faktisk litt synd på den nye finansministeren som skal slite seg gjennom det, men han finner sikkert en løsning. Nå har selvsagt ikke Arbeiderpartiet det problemet at de er for fjerning av fordelsbeskatningen av bolig, som enkelte andre hadde da man faktisk skjerpet beskatningen.

Presidenten: Børge Brende har tatt opp det forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Erik Dalheim (A): Da vi behandlet boligtakseringssystemet våren 1997, var det, sett med mine øyne – jeg får begrense det til det – et problem at Høyre den gangen ikke hadde noe engasjement i forhold til hvordan et boligtakseringssystem burde være. Den prinsipielle begrunnelsen for det var at man ikke ønsket skatt på bolig. Nå registrerer jeg at Børge Brende, og i og for seg også Siv Jensen, har et engasjement i forhold til hvordan et takstsystem bør være hvis vi har boligsatt. Jeg vil spørre Børge Brende: Vil det engasjementet også konstruktivt være til stede når arbeiderpartiregjeringen kommer med sitt forslag til nytt takseringssystem? Jeg tror det vil være en styrke for dem som blir berørt av boligsatt, at takseringssystemet har en bredest mulig forankring også i Stortinget.

Børge Brende (H): Jeg takker for invitten, den var sikkert velment fra Dalheims side. Han kjenner jo Høyre, og vi er selvsagt konstruktive og tar ansvar.

Men det er jo det å si om denne saken at våren 1997 forelå det faktisk et flertall i Stortinget – og det samme flertall foreligger nå – som stilte seg bak det vedtak som Senterpartiet og Arbeiderpartiet fikk igjennom, nemlig vedtaket om Lundteigen-modellen når det gjaldt taksering av boliger. Vi var imot det systemet. Vi mente det hadde veldig mange svakheter og advarte den gangen mot det, så hvis Regjeringen er i nærheten av å fremme noe som likner Lundteigen-modellen, tror jeg denne saken vil ta utrolig lang tid. Ikke bare vil det ta lang tid å fremme saken, det tror jeg kan bli problematisk nok for finansministeren, men signalene fra likningskontorer og takstmenn rundt omkring i landet tyder på at det også vil ta veldig lang tid å få systemet på plass og få takstgrunnlaget klart. Det vil bli bonanza for dem som driver i takstbransjen, for det blir mye oppmåling, mye etasje-

høyder, kvadratrotter og liknende. Så for å få i havn et slikt system tror jeg man bør prøve å finne andre samarbeidspartnere.

Vårt prinsipielle syn er at vi bør avskaffe fordelsbeskatningen av bolig, men det er også riktig at vi våren 1997 sa at hvis vi inntil videre skal videreføre det systemet vi har i dag, bør det være slik at like boliger behandles likt. Så vi vil konstruktivt bidra til, og det gjør vi også gjennom dette forslaget, større rettferdighet i dagens system – og da bør ingen betale mer enn 30 pst. av boligens markedsverdi eller oppføringsverdi i boligsatt. Det kan være den første biten, så kan vi komme tilbake til et større system – og da har jo Regjeringen Senterpartiet å støtte seg til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Dagens takseringssystem har utvilsomt uheldige sider, ved at det ikke gir et entydig grunnlag for takseringen og derfor kan gi relativt tilfeldige utslag både mellom kommuner og innen en og samme kommune. Det var altså utgangspunktet for at regjeringen Harlem Brundtland la fram forslag til et nytt takseringssystem, som er blitt omtalt av flere av talerne her i dag.

Som kjent trakk et flertall i finanskomiteen opp hovedlinjene for et nytt system under behandlingen i Stortinget, med til dels vesentlige avvik fra det forslag den daværende regjering hadde lagt fram. Finansdepartementet har vurdert en nærmere konkretisering og virkning av flertallets opplegg, og uten å gå inn i de enkelte forhold kan jeg slå fast at det er svakheter ved deler av det opplegg man den gang kom fram til.

Jeg ser det generelt ønskelig å få fram et nytt takseringssystem raskt, slik også flertallet i finanskomiteen uttalte ved behandlingen av saken, nettopp på grunn av at det er viktig å få et takseringssystem som framstår som mest mulig rimelig og rettferdig. Jeg ber imidlertid om forståelse for at det er 25 dager siden denne regjeringen tiltrådte, og dette er en komplisert sak. Jeg har derfor behov for å gå grundig igjennom saken. Jeg vil herunder vurdere om det er mulig å legge fram saken slik at den kan behandles i Stortinget i vår.

Jeg har merket meg at saksordføreren på vegne av Kristelig Folkeparti har bekreftet at Kristelig Folkeparti vil medvirke til en konstruktiv behandling med sikte på å få fram et bedre takseringssystem, og det ser jeg på som et positivt signal. Jeg er for øvrig enig med representanten Dalheim i at det bør være et siktemål å oppnå bredest mulig enighet om takseringssystemet, så får vi eventuelt være uenige om satsene. Uavhengig av de politiske synspunkter når det gjelder nivået på denne beskatningen, er det viktig å ha et system som det er rimelig bred enighet om, og som har rimelig bred legitimitet. Det vil også være Regjeringens og mitt siktemål i det videre arbeidet med saken.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Børge Brende (H): Mitt spørsmål til finansministeren går på hva vi skal gjøre inntil et sånt system er på plass. Statsråden understreket selv at vi ikke har noe entydig system i dag, og at det kan være ulikheter mellom f.eks. kommunene som ikke oppfattes som rettferdig. Da er spørsmålet om statsråden ikke syns at det kunne være en grei affære at han sier fra til ligningskontorene at man skal forholde seg til det som ligger i Lignings-ABC-en, som veiledning til ligningskontorene. Problemet er at mange ligningskontor ikke forholder seg til Lignings-ABC-en på dette punktet, hvor veiledningen er klar: En skal ikke overstige 30 pst. av oppføringsverdi.

Vi har i komiteen hatt høringer i forbindelse med Dokument nr. 8-forslaget, og Huseiernes Landsforbund var der og fremla dokumentasjon på at man innenfor en og samme kommune kan ha to helt like boliger, som har omtrent samme markedsverdi, hvor takstgrunnlaget er helt forskjellig. Er dette til å leve med på kort sikt for dem som blir rammet av det? Det er min forespørsel til statsråden – han kan jo med et pennestrøk instruere ligningskontorene på dette punktet. Han kan iallfall ikke klage over urettferdigheten hvis en ikke benytter seg av den muligheten en har til instruksjon.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Inntil et eventuelt nytt system kommer på plass forholder vi oss til det systemet som vi allerede har, med de svakhetene som måtte være i det. Det understreker også behovet for raskt å komme fram til en avklaring med hensyn til et nytt system.

Når representanten Brende stiller spørsmål om hvilket grunnlag det enkelte ligningskontor skal forholde seg til, vil jeg generelt si at det selvsagt er slik at det enkelte ligningskontor skal forholde seg til de veiledninger og til den instruksjon som skjer fra Skattedirektoratet – det legges generelt til grunn. Jeg vil ikke i denne sammenheng konkret gå inn i de spørsmålene som gjelder denne saken, men generelt er det selvsagt slik at det er Skattedirektoratet som utøvende organ som på vegne av Finansdepartementet har et ansvar for å trekke opp hvordan arbeidet skal skje ved det enkelte ligningskontor, og det må selvsagt det enkelte ligningskontor forholde seg til.

Så tror jeg vi må ha med oss at det er et meget stort antall boliger i dette landet, og at det å skulle gå inn i en vurdering av hver enkelt bolig når det ikke foreligger et takstsystem som man generelt har lagt til grunn, slik som det nye takstsystemet eventuelt vil være, er en krevende operasjon. Jeg har forståelse for at det enkelte ligningskontor kan ha problemer med å forholde seg til det. Men som sagt: Generelt gjelder de retningslinjene som er gitt fra Skattedirektoratet i denne saken som i enhver annen sammenheng.

Siv Jensen (Frp): Siden finansministeren ønsker å fremstå som en generalist, skal jeg prøve å formulere Børge Brendes spørsmål noe mer generelt. Det er faktisk

slik at dette gjelder ikke bare spørsmålet om taksering av boliger, men det gjelder også en rekke andre spørsmål hvor man dessverre ser en utglidning når det gjelder praksis rundt omkring i landets ligningskontorer, hvor det altså ikke er en harmonisert praksis; det er betydelige svingninger avhengig av hvor en bor i landet, og avhengig av både ligningskontorenes evne til å sette seg inn i sakene, og ligningsnemndenes vilje til å følge dem opp.

Det er åpenbart sånn at Finansdepartementet via Skattedirektoratet kan foreta seg mye for å samordne den praksis man i dag har ved alle landets ligningskontorer. Og da blir mitt spørsmål til finansministeren: Ønsker han å ta et slikt initiativ på generelt grunnlag, slik at de overordnede rammer, lover og føringer som Stortinget setter i ulike skattespørsmål, blir ensartet praktisert landet rundt, slik at man ikke må være prisgitt å bo i en snill kommune med et snilt ligningskontor for på en måte å føle at man får en rettferdig behandling? Vil finansministeren ta et slikt initiativ, eller vil han ikke gjøre det?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Det er nok så selvsagt, etter min vurdering, at skattemyndighetene skal tilstrebe en mest mulig ensartet praksis. I så måte er det ikke noe behov for å ta et særskilt initiativ, for det forutsetter at det må ligge til grunn som en generell retningslinje.

Så står vi selvfølgelig overfor det dilemmaet at i beskatningen forholder vi oss til en enorm mengde enkeltobjekter enten det er boliger eller gjenstander; ulike forhold som skal verdifastsettes. Det er komplisert, svært komplisert. Det vil i mange tilfeller bero på et skjønn hvordan fastsettelsen skjer. Da er det i mange sammenhenger også slik at selv om man har et generelt siktemål om at det skal være en ensartet praksis, vil det måtte foretas vurderinger i det enkelte tilfellet av hva den faktiske verdien er. Det gjør at det ikke er mulig å gi en detaljert instruksjon fra sentralt hold om hva som er verdien av det og det objektet.

Til det generelle spørsmålet fra representanten Jensen: Ja, det skal være en ensartet praksis, så langt det lar seg gjøre.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 2732)

S a k n r . 3

Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å gi arbeidstagere rett til å reservere seg mot medlemskap i pensjonsordningen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 2733)

S a k n r . 4

Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at det ikke utstedes fripoliser der den forsikrede fortsatt er medlem av pensjonsordningen. Fripolisebeløpet blir stående som ytelse, dvs. en fullt betalt dekning som innarbeides i ordningen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2733)

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at § 6-3 første ledd endres slik at det blir adgang til å fastsette en uførepensjon som i størrelse avviker fra alderspensjonen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2733)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å tillate lukking av eksisterende pensjonsordninger, slik at eksisterende ordninger løper videre som før for dem som er omfattet av ordningene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2733)

S a k n r . 7

Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at arbeidstagere som arbeider i foretaket utover pensjonsalderen skal ha rett til å få ubetalt pensjon, slik at det blir mulig å fortsette den fleksibiliteten som ligger i at partene kan avtale kombinasjoner av pensjon og lønn.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2733)

S a k n r . 8

Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000 (Jf. Innst. O. nr. 50):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at det tillates en opptrappingsplan over tre år for inndekning av manglende premiereserve, i samsvar med Selvgutvalgets innstilling.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2733)

S a k n r . 9

Forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 7. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 53):

«Stortinget ber Regjeringen legge frem lovforslag om at rederibeskattede selskaper med inntektsutjevneende virkning skal kunne yte konsernbidrag seg imellom innenfor rammene av årets netto finansinntekt og inntektstillegget for høy egenkapital.»

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Eg bed om ordet for å minna om den presiseringa som eg gav med omsyn til dette temaet under Odelstinget si handsaming av Innst. O. nr. 53, den 7. mars.

Finansdepartementet har tolka skattelova § 8-18 fjerde ledd bokstav a slik at konsernbidrag mellom selskap innanfor rederiskatteordninga ikkje skal ha inntektsutjamnande verknad.

I samband med finanskomiteen si handsaming av Ot.prp. nr. 21 for 1999-2000 dukka så spørsmålet opp om dei endringane i rederiskattereglane som er innførte med verknad frå og med inneverande inntektsår, bør føra til ei endring av den nemnde praksisen.

I brev av 10. februar i år til Høgre si stortingsgruppe skreiv dåverande finansminister m.a. at det på bakgrunn av dei vedtekne endringane i rederiskattereglane kan vera materielle grunnar for å vurdere eit avgrensa høve til å yta konsernbidrag med inntektsutjamnande verknad mellom selskap innanfor rederiskatteordninga. Finansministeren skreiv vidare at han ville koma attende til dette i samband med skatteopplegget for 2001.

I presiseringa mi den 7. mars sa eg at i og med at dei endringane som har ført til ein slik konklusjon – som dåverande finansminister hadde – gjeld frå og med inntektsåret 2000, er det rimeleg at det i den varsla vurderinga vert sett på om òg eit eventuelt høve til å yta konsernbidrag med inntektsutjamnande verknad mellom selskap innanfor rederiskatteordninga bør gjelda frå same tidspunkt – altså frå og med 2001.

Eg går ut frå at òg den nye finansministeren har teke inn dette elementet i samband med framlegg til skatteopplegget for 2001. Ikkje minst er det viktig at eventuelle endringar vert gjorde med verknad frå og med inntektsåret 2000.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.
(Votering, se side 2733)

S a k n r . 1 0

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om vederlagsfri overdragelse av det gamle Statsarkivet i Kristiansand (Innst. S. nr. 149 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 43 (1999-2000))

Liv Marit Moland (A) (ordfører for saken): Tidligere stortingsrepresentant og krigsfange Osmund Faremo får etter sin død oppfylt en av sine store visjoner: et informasjonssenter om krigsårene 1940-45 og et senter for konflikthåndtering i det gamle Gestapo-hovedkvarteret Statsarkivet i Kristiansand.

St.prp. nr. 43 for 1999-2000 behandler vederlagsfri overdragelse av det gamle Statsarkivet i Kristiansand til Stiftelsen Arkivet, etter et lokalt initiativ. Regjeringen har stilt som forutsetning at det foreligger konkrete kostnads- og finansieringsplaner når det gjelder rehabilitering og drift av bygningen. Det er videre en forutsetning at bygget tilfaller staten dersom stiftelsen ikke lykkes med sin etablering. Stiftelsen har vist at den er i stand til å ivareta bygningen med hensyn til drift, rehabilitering og vedlikehold. Vi vil derfor anbefale at eiendommen overdras vederlagsfritt til stiftelsen.

Eiendommen ble i 1997 taksert til 3,3 mill. kr. Opprusting av eiendommen er kalkulert til 10,4 mill. kr. Forsvaret har verken kapasitet eller økonomi til å overta bygningen, og stiftelsen har heller ikke økonomi til å kjøpe bygget. Komiteen anbefaler derfor enstemmig at det gamle statsarkivet overdras vederlagsfritt til stiftelsen. For å betjene lån til opprusting vil deler av eiendommen bli leid ut. Leieinntektene er beregnet til ca. 470 000 kr pr. år. Det er også i rimelig grad dokumentert at stiftelsen kan ivareta eiendommen og drive den etter formålet, og stiftelsen er sterkt forankret i det lokale miljøet.

Jeg vil derfor anbefale komiteens enstemmige innstilling i denne saken.

Gunnar Halvorsen (A): Jeg er, i likhet med saksordføreren, svært glad for at det er en enstemmig komitee som nå går inn for at Stiftelsen Arkivet kan overta arkivet i Kristiansand. Det handler jo om vår nære historie, historien fra 1940 til 1945. Jeg må si at jeg syns det ville ha vært en tragedie hvis dette bygget skulle ha blitt solgt fritt på det åpne marked og kanskje ha blitt en hamburgerbar. Det har noe med verdighet å gjøre overfor dem som tok et tak.

Det sies at den som ikke kjenner sin historie, kjenner heller ikke sin framtid. Vi, som politikere har ofte i media kommet med kritikk når andre nasjoner utsletter krigsminnesmerker, som det f.eks. har vært forsøk på i Tyskland. Her viser iallfall vi etter min vurdering at vi er villig til å ta vare på et slikt minnesmerke som dette i Kristiansand.

Jeg syns det er veldig fint at formålet er at ungdommen her skal lære og utdannes for fremtidsrettet fredsarbeid og konfliktløsning. Jeg syns det er et bra opplegg. Etter hvert som – skal vi si – sannhetsvitner dør ut, vil sikkert flere og flere stille spørsmål ved om dette virkelig var sant, og da er det viktig å ha slike minnesmerker. Jeg

er derfor, som sagt, glad for at komiteen er enstemmig, og at arbeidet nå kan bringes videre.

Per Roald Bredvold (Frp): Fremskrittspartiet er i utgangspunktet skeptisk til ikke å bruke statens muligheter til å skaffe seg inntekter ved salg av fast eiendom. Men Fremskrittspartiet ser i denne saken positivt på en vederlagsfri overføring av det gamle Statsarkivet i Kristiansand til Stiftelsen Arkivet – dette vesentlig på grunn av den historie dette stedet har i forbindelse med krigsperioden 1940-45, at Stiftelsen Arkivet vil bruke eiendommen til et informasjonssenter om okkupasjonstiden.

Fremskrittspartiet er dessuten også innforstått med at Forsvaret ikke har mulighet eller kapasitet til å overta. Derfor er Fremskrittspartiet positive til en vederlagsfri overføring.

Dagrun Eriksen (KrF): 9. april 1940 var starten på en tung og vanskelig tid for nasjonen vår: okkupasjon, krig, utrygghet, fiendskap – en kan nevne mange flere ord.

For oss som er vokst opp etter krigen, er dette en uvirkelig tid, og det er viktig at disse opplevelsene ikke går i glemmeboka. For oppvoksende generasjoner er det viktig å få god informasjon om historien også på dette området – ikke for å dyrke, men for å forstå.

For Kristiansand var Statsarkivet en del av denne historien. Til dette stedet er det for mange mennesker knyttet vonde minner, og det ville vært en tragedie om dette hadde blitt solgt til en eller annen kommersiell virksomhet. Det initiativet som Stiftelsen Arkivet har tatt, er et godt initiativ: et informasjonssenter om okkupasjonen og krigstiden i kombinasjon med et utdanningsenter for framtidrettet fredsarbeid og konfliktløsning. På denne måten vil man kunne kombinere lærdommen fra en vond historie og bruk av det til utdanning i framtidrettet fredsarbeid.

Men for å realisere dette prosjektet er det av avgjørende betydning at stiftelsen får overta Statsarkivet vederlagsfritt. Verken Forsvaret eller stiftelsen har økonomi til å kjøpe arkivet av Statsbygg. Det var derfor naturlig og gledelig at regjeringen Bondevik la fram St.prp. nr. 43 for 1999-2000 for Stortinget med forslag til vedtak om en vederlagsfri overdragelse av Statsarkivet. At andre partier fulgte dette opp i Stortinget, er vi i Kristelig Folkeparti selvfølgelig veldig glad for.

Som kristiansander er jeg glad for at et bygg som for mange representerer vonde og tunge minner, nå skal bli et sted hvor nye generasjoner skal lære om denne fortiden, og hvor vi skal utdanne mennesker for framtidrettet fredsarbeid og konfliktløsning. Vi må ikke glemme, men heller ikke dyrke, vi må lære for å møte framtida.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10.

(Votering, se side 2734)

S a k n r . 1 1

Forslag fra stortingsrepresentant Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 48):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en bredere dokumentasjon vedrørende forslag om endring av ordlyden i § 3-1 annet og fjerde ledd i en større revisjon av konkurranseloven på et senere tidspunkt.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2734)

S a k n r . 1 2

Forslag fra stortingsrepresentant Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 48):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med lovendringsforslag som vil medføre at Konkurransetilsynets avgjørelser ikke skal kunne ankes til departementet og Kongen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2734)

S a k n r . 1 3

Forslag fra stortingsrepresentant Trond Helleland på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 48):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre klageordningen etter konkurranseloven ved at det opprettes en uavhengig klageinstans.»

Presidenten: Inger har bedt om ordet.
(Votering, se side 2734)

S a k n r . 1 4

Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 52):

«Stortinget ber Regjeringen ikke iverksette utredning av et terapeutisk referanseprissystem for legemidler.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2734)

S a k n r . 1 5

Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 52):

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter som åpner for at salg av reseptfrie legemidler kan skje utenfor apotek.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2734)

S a k n r . 1 6

Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000

(Jf. Innst. O. nr. 52):

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter som unntar grossister som spesialiserer seg på veterinære legemidler, fra kravet om fullsortiment.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2734)

S a k n r . 1 7

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 52):

«Stortinget ber Regjeringen på egnet måte forelegge Stortinget et opplegg der kriterier for fastsetting av apotekenes avanse utredes og klargjøres.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2735)

S a k n r . 1 8

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):

«Stortinget ber Regjeringen fortsette arbeidet med å bedre allmennlegedekningen – spesielt i utkantstrøk. Forslaget om en fastlegelov skrinlegges inntil videre.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2735)

S a k n r . 1 9

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter som ikke får henvisning til spesialist fra sin fastlege, skal kunne benytte egenhenvisning til spesialist med vanlig refusjon.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2735)

S a k n r . 2 0

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):

«Stortinget ber Regjeringen, før fastlegeordningen trer i kraft, forelegge forskriftene til ordningen for Stortinget.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2735)

S a k n r . 2 1

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):

«Stortinget ber Regjeringen regulere pasientrettighetene i fastlegeordningen i pasientrettighetsloven.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2735)

S a k n r . 2 2

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter på liste hos fastlege skal stå fritt til å velge ny fastlege når dette av ulike grunner er ønskelig og nødvendig.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2735)

S a k n r . 2 3

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at valg av fastlege for barn under omsorg av barnevernet gjøres i samråd med foreldrene hvis ikke disse er fratatt foreldreretten.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2735)

S a k n r . 2 4

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at leger med avtaleløs praksis kan opprette praksis uavhengig av fylkes- eller kommunegrensene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2735)

S a k n r . 2 5

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 49):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter som velger å stå utenfor fastlegeordningen, skal betale den samme egenandel som om vedkommende hadde stått på fastlegeliste, og kunne føre egenandelene på egenandelskortet.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2736)

S a k n r . 2 6

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000 (Jf. Innst. O. nr. 55):

«Stortinget ber Regjeringen nedsette en arbeidsgruppe for å utrede nærmere hvordan man skal la loven gjelde for Svalbard, Jan Mayen og norske biland.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2736)

G u n n a r B r e i m o gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Det skal da votes over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Presidenten vil foreslå at utenriksministerens redegjørelse vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Børge Brende på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen
- forslag nr. 2, fra Ingebrigt S. Sørfohn, på vegne av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre

Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen instruere ligningskontorene om å legge til grunn at klager på dagens ligningstakster skal innvilges ved at takst maksimalt settes til 30 pst. av husets tekniske verdi eller observerbar markedspris hvis dagens ligningstakst overgår dette.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen ble med 66 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.07.44)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:29 (1999-2000): Forslag fra stortingsrepresentantane Børge Brende og Erna Solberg om å instruere likningskontorene i å fastsette likningstakst på bolig til maksimalt 30 pst. av teknisk verdi eller observerbar markedsverdi – vert sendt til Regjeringa for vurdering i samband med oppfølginga av Innst. S. nr. 143 (1996-97).»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre bifaltes med 74 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.08.33)

Presidenten: Etter det vedtaket som nå er gjort, bortfaller innstillingens forslag til vedtak.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å gi arbeidstagere rett til å reservere seg mot medlemskap i pensjonsordninger.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 63 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.09.01)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at det ikke utstedes fripoliser der den forsikrede fortsatt er medlem av pensjonsordningen. Fripolisebeløpet blir stående som ytelse, dvs. en fullt betalt dekning som innarbeides i ordningen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 66 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.09.27)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at § 6-3 første ledd endres slik at det blir adgang til å fastsette en uførepensjon som i størrelse avviker fra alderspensjonen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.09.49)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å tillate lukking av eksisterende pensjonsordninger, slik at eksisterende ordninger løper videre som før for dem som er omfattet av ordningene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.10.11)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at arbeidstagere som arbeider i foretaket utover pensjonsalderen skal ha rett til å få ubetalt pensjon, slik at det blir mulig å fortsette den fleksibiliteten som ligger i at partene kan avtale kombinasjoner av pensjon og lønn.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.10.34)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 24. februar 2000:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at det tillates en opptrappingsplan over tre år for inndekning av manglende premiereserve, i samsvar med Selvig-utvalgets innstilling.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.10.57)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 7. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem lovforslag om at rederibeskattede selskaper med inntektsutjevneende virkning skal kunne yte konsernbidrag seg imel-

lom innenfor rammene av årets netto finansinntekt og inntektstillegget for høy egenkapital.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.11.18)

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i at eiendommen Statsarkivet i Kristiansand overføres vederlagsfritt til Stiftelsen Arki-
vet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en bredere dokumentasjon vedrørende forslag om endring av ordlyden i § 3-1 annet og fjerde ledd i en større revisjon av konkurranse-
loven på et senere tidspunkt.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 79 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.11.59)

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med lovendringsforslag som vil medføre at Konkurransetilsynets avgjørelser ikke skal kunne ankes til departementet og Kongen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.12.20)

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Trond Helleland på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre klageordningen etter konkurranse-
loven ved at det opprettes en uavhengig klageinstans.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 67 mot 30 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.12.41)

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen ikke iverksette utredning av et terapeutisk referanseprissystem for legemidler.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti ble med 62 mot 35 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.13.04)

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter som åpner for at salg av reseptfrie legemidler kan skje utenfor apotek.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.13.26)

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter som unntar grossister som spesialiserer seg på veterinære legemidler, fra kravet om fullsortiment.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.13.48)

Votering i sak nr. 17

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen på egnet måte forelegge Stortinget et opplegg der kriterier for fastsetting av apotekenes avanse utredes og klargjøres.»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 18

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen fortsette arbeidet med å bedre allmennlegedekningen – spesielt i utkantstrøk. Forslaget om en fastlegelov skrinlegges inntil videre.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 65 mot 27 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.14.33)

Votering i sak nr. 19

Presidenten: Det voteres over forslag fra representanten John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter som ikke får henvisning til spesialist fra sin fastlege, skal kunne benytte egenhenvisning til spesialist med vanlig refusjon.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.14.57)

Votering i sak nr. 20

Presidenten: Det voteres over forslag fra representant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen, før fastlegeordningen trer i kraft, forelegge forskriftene til ordningen for Stortinget.»

Høyre har varslet at de støtter forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 66 mot 32 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.15.22)

Votering i sak nr. 21

Presidenten: Det voteres over forslag fra representanten John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen regulere pasientrettighetene i fastlegeordningen i pasientrettighetsloven.»
Høyre har varslet at de støtter også dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.15.49)

Votering i sak nr. 22

Presidenten: Det voteres over forslag fra representanten John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter på liste hos fastlege skal stå fritt til å velge ny fastlege når dette av ulike grunner er ønskelig og nødvendig.»
Høyre støtter også dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.16.13)

Votering i sak nr. 23

Presidenten: Det voteres over forslag fra representanten John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at valg av fastlege for barn under omsorg av barnevernet gjøres i samråd med foreldrene hvis ikke disse er fratatt foreldreretten.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.16.35)

Votering i sak nr. 24

Presidenten: Det voteres over forslag fra representanten John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at leger med avtaleløs praksis kan opprette praksis uavhengig av fylkes- eller kommunegrenser.»

Høyre har varslet at de støtter forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.16.58)

Votering i sak nr. 25

Presidenten: Det voteres over forslag fra representanten John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at pasienter som velger å stå utenfor fastlegeordningen, skal betale den samme egenandel som om vedkommende hadde stått på fastlegeliste, og kunne føre egenandelene på egenandelskortet.»

Høyre støtter også dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 67 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.17.22)

Votering i sak nr. 26

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 28. mars 2000:

«Stortinget ber Regjeringen nedsette en arbeidsgruppe for å utrede nærmere hvordan man skal la loven gjelde for Svalbard, Jan Mayen og norske biland.»

Her har Høyre og Sosialistisk Venstreparti varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes med 78 mot 19 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.17.52)

S a k n r . 2 7

Referat

1. (197) Forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen og Hallgeir Langeland om uavhengig undersøkelse av reduksjon av CO₂-utslipp ved eventuell bygging av gasskraftverk i Norge (Dokument nr. 8:55 (1999-2000))
2. (198) Forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om å be Regjeringen som generalforsamling i STATOIL om å skifte det sittende styre til fordel for et nytt med nødvendig kompetanse, samt gi instruksjer til styret vedrørende den lederlønnspolitik og det ventelønssystem (fallskjermssystem) selskapet skal følge (Dokument nr. 8:56 (1999-2000))
Enst.: Nr. 1 og 2 sendes energi- og miljøkomiteen.
3. (199) Deltakelse og finansiering av norsk militært bidrag på Balkan for 2000 (St.prp. nr. 44 (1999-2000))
4. (200) Forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen og Per Ove Width om omgjøring av Statens kantiner til aksjeselskap og etterfølgende privatisering (Dokument nr. 8:53 (1999-2000))
Enst.: Nr. 3 og 4 sendes forsvarskomiteen.
5. (201) Regjeringsprotokollene for tidsrommet 1. juli-31. desember 1999
6. (202) Riksrevisjonens melding om virksomheten i 1999 (Dokument nr. 2 (1999-2000))
Enst.: Nr. 5 og 6 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
7. (203) Noregs deltaking i den 54. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FN's 53. generalforsamling (St.meld. nr. 29 (1999-2000))
Enst.: Sendes utenrikskomiteen.
8. (204) Alstadhaug kommune sender skriv datert 30. mars 2000 med uttalelse fra kommunestyret om lokalisering av fylkesveterinæren for Nordland
9. (205) Skånland kommune sender skriv datert 28. mars 2000 med uttalelse fra kommunestyret om den økonomiske situasjonen i landets kommuner
Enst.: Nr. 8 og 9 vedlegges protokollen.

Møtet hevet kl. 12.20.
